

... Poezie jde s námi od počátků.

Jako milování,

jako hlad, jako mor, jako válka.

Někdy byly mé verše pošetilé

až hanba.

Ale za to se neomlouvám.

Věřím, že hledat krásná slova

je lepší

než zabíjet a vraždit.

Jaroslav Seifert

Úvodem

Nepřiznáváme si vlastní strachy, proto tolik lidí obdivuje a volí za vůdce psychopaty nemající strach ani svědomí. Vůdce lže, druhý den je usvědčen, ale nepropadne se hanbou. A my mu dovolujeme lhát znovu. Prohlédneme až v katastrofě.

Za soužití v porozumění a míru jsme odpovědní před sebou, druhými a Bohem. Manželství i demokracie vyžadují stálou práci a kompromisy, nejen modlitbu. Jak se mají domluvit Egypťané nebo Syřané, neumíme-li se domluvit v rodině nebo v církvi? Nikdo ani Bůh za nás neudělá to, co je na nás.

Díky odpovědnosti senátorů se M. Zemanovi nepodařilo prosadit za Ústavního soudce Jana Sváčka. Díky vytrvalé přimluvě občanů dostala Ukrajinka paní Anastázie Hagenová povolení k trvalému pobytu v ČR. /v

TY SI TATÍNKA DRŽÍŠ...

Výtah jede pomalu dolů. Ještě nastupují rodiče s pětiletým synkem. „Ty si tatínka držíš, aby ti neutek“, říká starší paní. Chlapcovy krásné oči se zvednou k paní: „Tatínek s námi nebydlí a já nevím proč.“ V kabině trapné ticho, otec odjíždí.

V době mého dětství jen jeden spolužák žil po rozvodu rodičů pouze s maminkou. Ale i on měl stejné starosti jako my ostatní. Starosti, řekl bych, o věci veřejné. Umřel T. G. Masaryk, byl strach z Hitlera, ztratili jsme Sudety. Maminka vybírala z prádelníku přebytečné povlaky a záclony a my děti jsme je nosily utečencům ze Sudet. Tatínek ve Zbrojovce místo na vzduchovkách a psacích strojích pracoval na kulometech – pak je shrábnul Wehrmacht. V ředitelně se objevil obraz Vůdce Nové Evropy. Ve třídě nám před očima zatkl Gestapo pana učitele, dnes je po něm pojmenována v Brně jedna ulice. Z dětí se stali malí hrdinové. Ve školních brašnách jsme pašovali mouku, nakupovali jsme v obchodě Židovkám (rodiče tím velmi riskovali). Židé tehdy nesměli ven, až večer a jen do jistého obchodu, nosili žlutou hvězdu, nesměli chodit po chodníku, ani do kina, do hospody,

na nádraží, atd. Jejich děti nesměly chodit do školy. Viděli jsme pak, jak je odvázejí v dobytých vagonech do záhuby. Bylo nám líto zatčených i popravených tatínků. Ne rodinné, ale veřejné věci nás trápily. Věděli jsme, že jsme na té správné straně. Měli jsme doma pevné zázemí v rodině i „venku“. Byly jasné hranice mezi dobrem a zlem.

Co dnešní dítě? Má někde pevný bod, základnu, nutnou k dobrému startu do života? Dvacetiletá studentka Klára neví dodnes, na čí straně by měla stát. Matka jí vyčítá, že ji neměla mít a zapíjí to. Otec žije s přítelkyní, má s ní malé děti a o Kláru nemá zájem. Věci veřejné? Na ty už Klára nemá čas ani sílu.

„Tatínek s námi nebydlí a já nevím proč.“ Já dobře vím proč. Bohužel.

Jan Rybář

Jdi, budeš očarován.

Zpívej, máš komu.

A nelži!

Jaroslav Seifert

KDO POMLOUVÁ SVÉHO BRATRA, DOPOUŠTÍ SE TÉHOŽ ZLOČINU JAKO VRAH

- řekl římský biskup František 2. září při ranní liturgii v kapli Domu sv. Marty, za účasti vatikánských zaměstnanců. Četlo se o vystoupení Ježíše v Nazaretě (Lk 4:16-30).

„Ježíš, proslavený svými zázraky, se vrací do svého domova a nazaretští jej zprvu vítají a oslavují. Když tesařův syn v místní synagoze přečte prorocství z Izaiáše a potvrdí, že ono konkrétní zaslíbení se toho dne naplnilo, každý s ním souhlasí. Lidé se podivují jeho slovům, plným milosti, a upírají na Ježíše svůj pohled. Až do chvíle, kdy se do srdce jednoho z obyvatel vkrade pokušení: „Kde tento člověk studoval? Jakopak má školy, aby k nám mohl takto mluvit. Vždyť všichni známe jeho příbuzné a víme, že je to Josefův syn.“ A tento oheň se šíří dál a rozněcuje dav. Všichni v synagoze vzplanuli hněvem, a chtěli Ježíše shodit do propasti.

Podívejme, jak se situace změnila. Na počátku krása a obdiv, na konci téměř zločin. Lidé chtěli Ježíše zavraždit – ze závidění a žárlivosti...

A totéž se děje denně také v našem srdci, v našich společenstvích. Když se někde objeví kdosi nový, první den o něm mluvíme dobře, druhý už méně a třetí den jej pomluvami doslova sedíme z kůže. Ti, kdo ve společenství pomlouvají své bratry a členy společenství, také chtějí zraďdit. Apoštol Jan nám ve svém prvním listu, v patnáctém verši třetí kapitoly říká: „Každý, kdo nenávidí svého bratra, je vrah“. Navykli jsme si druhé pomlouvat a klebetit, kolikrát se tak naše rodiny a naše společenství stávají peklem. Dopouštíme se v nich zločinu a v řeči zabíjíme své bratry a sestry.“

Viděli jsme hrůzné fotografie mrtvých Syřanů, usmrčené chemickými zbraněmi. Také my denně zabíjíme, byť bez fotografií. Naší strašnou zbraní je jazyk, klepy a pomluvy. Dábel nám zasévá do srdce závist, kvůli níž druhé pomlouváme a ničíme tak rodiny i komunity. Tato zbraň nefunguje jedině ve společenstvích, která skutečně žijí s Pánem, a jsou tak předzvěstí ráje. Neboť, slovy apoštola Pavla z dnešního prvního čtení (1 Sol, 4,13-18): „v nebi už budeme s Pánem navždycky“. Abychom dosáhli pokoje ve společenství, v rodině, v zemi a ve světě, musíme začít tím, že budeme s Pánem. Tam, kde je Pán, není závist a zločinnost. Nejsou tam nenávisť a žárlivost. Je tam bratrství. Prosme Pána o pomoc, abychom nikdy svého bratra nezabíjeli svou řečí a abychom žili s Pánem tak, jak to bude v nebi. Ať se tak stane.“

JAKÉ POSTAVENÍ MÁ LAIK V CÍRKVI?

Ukázka z knihy „Církev v dnešním světě – potřeba nebo přežitek“ Paula Zulehnera (profesora pastorální teologie Vídeňské univerzity) a Petera Neujeta (profesora dogmatiky v Mnichově).

ÚŘADY A STAVY V CÍRKVI

Druhý vatikánský koncil nezačíná své povědi o církvi tak, jak to bylo dříve samozřejmé. V první řadě představuje co je všem v církvi společné. Církev chápe jako Boží lid. Až potom následují úřady v církvi a papežský úřad.

Laik a Boží lid

Náš pojem „laik“ pochází z řeckého slova *laós*, které znamená „lid“. Podle biblického chápání je laikem každý, kdo patří k lidu Božímu. Slovo *laós* má přitom nanejvýš kladný význam: ve všech teologicky důležitých místech v textu označuje nikoliv prostý lid nebo dokonce primitivní či utlačované masy v protikladu k vůdcům, ale vyvolený lid, boží lid v protikladu k pohanům. Ve Starém zákoně existuje jen jeden lid, jeden *laós*, a tím je Izrael. Vedle něj se objevují *ethne*, pohanské národy.

I v Novém zákoně se lidé patřící k Bohu označují jako *laós*. Zde je božím lidem už církev. Bůh sám si připravil „z pohanů svůj lid“ (Sk 15:14). A Pavel píše: „Lid, který není můj, povolám za svůj lid a Nemilovanou nazvu Milovanou, a kde bylo řečeno: Vy nejste můj lid, tam budou nazváni syny Boha živého.“ (Ř 9:25-26)

Laós odteď už není lidem Izraele, kam člověk patří svým původem, ale je křesťanským společenstvím, do kterého se začleňuje svou vírou. V tomto teologickém smyslu slova je *laós* nejvyšším čestným titulem, jaký je možno křesťanovi dát. Laikem je ten, kdo patří k Božímu lidu; ten kdo důvěřuje Kristu, ten koho Kristus povolal. V tomto významu jsou všichni – a samozřejmě i nositelé úřadů – „laiky“.

Pojem laik rozlišuje věřící od nevěřících, lid od ne-lidu, křesťany od ne-křesťanů. Neoznačuje však rozdílné stavy uvnitř církve. Pojem „laik“, jak ho známe my, se neodvozuje přímo od slova *laós*, ale od řeckého přídavného jména slova *laikós*, česky lidový (prostý, dříve sprostý), patří k nevzdělanému lidu. Tento pojem označuje věci nebo osoby, které nemají žádný vztah k bohoslužbě. *Laikós* jsou nevzdělání venkované v protikladu k vládnoucí městské vrstvě. Tento pojem *laikós*, z kterého se odvodilo naše slovo laik, se v Novém zákoně nepoužívá.

Představa vnitrocírkevního rozdělení mezi vedoucí vrstvu, která má na starosti bohoslužbu, a širokou masu prostého lidu, který k ní nemá žádný přístup, je neslučitelná s obrazem církve, nacházející se v Novém zákoně. Tam jsou totiž všichni, kteří věří v Krista, především bratry a sestrami. (Např. Mk 3:31-35)

Boží lid v jednotě a rozmanitosti

V tomto společenství bratří a sester mají někteří osobité úlohy, zvláštní charismata a zastávají různé úřady. Některé z úloh jsou časově omezené, některé jsou dlouhodobé, některé spontánní, k některým je třeba zvláštního pověření. Některým patří charismatická plná moc, některé jsou jen propůjčené. Označení těchto funkcí a úřadů nebylo v Novém zákoně ještě ustálené. Existovaly různé vývojové linie, nejen takové, které směřovaly k ustanovení úřadů. Ale oproti všem rozdílnostem se však dá tvrdit, že v Novém zákoně jsou tyto funkce a úřady ve své podstatě vymezené. Naproti tomu neexistuje žádné společné označení pro ty, kteří nevykonávají žádnou ze jmenovaných funkcí. Z toho vyplývá, že v Božím lidu někteří zastávali zvláštní úlohy, i když jejich pojmenování nebylo ještě ustálené. Ti, kteří nemají žádný úřad, nemají ani žádné zvláštní jméno, jsou věřícími, bratřimi, sestrami, lidem, *laós*. Biblické čtení prozrazuje, že začátek božího lidu „jako nového velkého bratrství“ má své kořeny tam, kde Ježíš oslovuje Dvanáct jako bratry, jako *adelphoi*. V tomto *laósu* jsou ženy a muži nositeli charismat, funkcí, úřadů a vykonávají zvláštní úlohy. Dělalí to pro dobro svých sester a bratrů s cílem posloužit jim. Definují jejich úlohy, které vykonávají pro své sestry a své bratry.

Tento pohled na církev jako na boží lid překryla v průběhu církevních dějin struktura, v které úřad disponoval časem čím dál širšími pravomocemi. Příčiny byly rozmanité. ...

Už v raných křesťanských staletích se v rámci křesťanských společenství vytvořil

osobitý stav nositelů úřadů. Tito úředníci se čím dál víc odlišovali a oddělovali od prostých věřících. Sám Joseph Ratzinger upozornil na to, že v církvi se už počínajíc třetím stoletím křesťané mezi sebou neoslovovali „bratr“. Oslovením „spolubratr“, latinsky *confrater*, se titulovali už jen nositelé římských úřadů mezi sebou. Pojem bratr v této době už ale nepočázel z účasti na společenství víry, ale vycházel z tehdejší římské společnosti a jejího „motivů bratrského ducha mezi knížaty“. Jen „vyšší“ úředníci se v římské společnosti mezi sebou nazývali „spolubratry“. Laiky pokládali za své „duchovní syny“ a dávali se od nich oslovovat „otec“. J. Ratzinger říká: „To, co se tu ukazuje, už není staré bratrstvo věřících.“

Laici a klérus

Tím začal vývoj, ve kterém pojem boží lid už nevyjadřoval jednotu církve a její odlišnost od nevěřících, ale stavovské rozlišování uprostřed křesťanského společenství. Pojem *laos* nabyl sociologický význam a v této souvislosti označoval prosté lidi, kteří nezastávali žádný úřad. Nositelé úřadů tak už nepatřili do božího lidu. Klérus jako stav se vyčlenil z *laosu*, z kterého se tímto činem stal laický stav.

Na začátku však rozlišování mezi laiky a klérem platilo jen v rámci církve. Pro prvotní církev bylo samozřejmostí, dokonce se to vnímalo jako boží zákon, že nikdo nemohl být povolán za biskupa, pokud jej nezvolilo společenství a nepřijali ho mezi sebe okolní biskupové, kteří jej vysvětili. Biskup a lid udržovali úzké společenství: církevní obec nemohla existovat bez biskupa a biskup zas nemohl být biskupem bez souhlasu církevní obce. Lid se podílel na všech důležitých rozhodnutích a laici nebyli v žádném případě pouze poslušni vykonavatelé pokynů nejvyššího pastýře. Cyprián z Kartága, významný biskup třetího století, je autorem často citovaného výroku: „*nihil sine episcopo*“, česky „nic bez biskupa“. Tato věta se dnes nezřídka používá jako důkaz, že jedině biskup a hierarchie nesou v církvi zodpovědnost, a proto se nic nemůže dít bez nich a už vůbec ne proti nim. Ten jistý Cyprián ale vyhlásil na adresu svého presbyteria: „*nihil sine consilio vestro*“, česky: „nic bez vaší rady. A své církevní obci zase řekl: „*nihil sine consensu plebis*“. Česky: „nic bez souhlasu lidu“. Joseph Ratzinger označil toto soukolí, v kterém biskup, presbyterium a lid společně nesou zodpovědnost za církev - kde nikoho nemohou přehlasovat nebo umlčet, kde každého nejen vyslechnou, ale kde je i dohoda podmínkou všech důležitých rozhodnutí - za „klasický model církevní demokracie“. Laici se v církvi sice stali osobitým stavem, ale církev sama sebe chápala jako společenství, kde se přijímala rozhodnutí na základě *communio* a *consensus* (společného souhlasu).

Tato starověká a raně středověká jednota se na začátku druhého tisíciletí roztržila ve sporu o investituru. Papež Řehoř VII. bojoval proti tomu, aby biskupy dosazoval císař,

resp. knížata. Argumentoval tím, že duchovní oblast je nadřazená světské. Císař jako příslušník světského stavu je laik a každý klerik stojí nad ním. To, co se tehdy stalo v Canose v r. 1076, když císař Jindřich IV., kterého papež Řehoř VII. exkomunikoval z církve, prosil papeže o osvobození z exkomunikace, se stalo symbolem vzájemného boje světské a církevní hierarchie. Ve smyslu těchto raně středověkých sporů nebyli tito laici jen prostými věřícími, nýbrž šlo o knížata, krále a císaře, kterým církev tímto způsobem omezovala jejich práva. Vrchol tohoto vývoje nastal v období papeže Bonifáce VIII., který v roce 1296 v bule *Clericis laicos* slavnostně prohlásil: „To, že laici jsou úhlavními nepřáteli kleriků, víme už ze starověku a zřetelně to dokazují i současné zkušenosti.“

I když tuto formulaci zpřičinily mimo jiné i konkrétní politické spory, obě skupiny se tak staly definitivně protivníky, ne-li dokonce nepřáteli. Jednota božího *laos* ustoupila dvojtřídní společnosti. Nositelé úřadů se shromáždili do vlastního vnitrocírkevního stavu a stali se „úřední církví“. Ostatní jako ne-kněží, se stali „laiky“.

Na jedné straně tak stáli podle práva vysvěcení nositelé úřadů, kteří vedli anebo měli vést život podle evangelijních pravidel v křesťanské dokonalosti. Na druhé straně stála široká masa laiků, která podle svého jména žila ve „stavu nedokonalosti“. Skutečnými, praví křesťané, byli klerici. Laický stav tak bylo možné přijmout jen jako ústupek lidské slabosti. Laik byl tedy ten, kdo se zabíral světskými věcmi, nechával se odvádět od toho, co jedině je potřeba, a neměl podíl na svatosti. Skutečným obrazem křesťana byl klerik. Kdo na něho hleděl s úctou a vážil si ho, tomu nemohlo uniknout nic z toho, co je vlastní křesťanské existenci. Klerik byl plným křesťanem a laik jím mohl být jen do té míry, do jaké se shodoval s klerikem. To, v čem se od něho odlišoval, ohraničovalo a zatemňovalo i jeho křesťanské bytí.

Po období raně křesťanských mučedníků pocházeli skoro všichni světci (ti jsou pro nás příkladem víry) ze stavu kleriků: zakladatelé řádů, mniši, řeholnice, biskupové nebo papežové. Jenže podle toho by laik neměl (sice ne principiálně, ale fakticky ano) žádný přístup ke svatosti.

Podobu církve - i navzdory protichůdným snahám, ať už v řeholních řádech nebo v středověkých hnutích chudoby - určovali nositelé úřadů. Pochopitelným důsledkem tohoto stavu bylo, že pod pojem „úřední církev“ nikdo nezahrnoval boží lid a pojem boží lid zase nezahrnoval hierarchii, i když tento model odporoval základnímu chápání církve.

Pozdější sekularizace a fakt, že kněží ztratili schopnost zprostředkovat křesťanské poselství všem vrstvám společnosti, způsobily, že oficiální církev se v 19. a 20. století znovu soustředila na osobu laika. Kněží se totiž vytratil jak ze všedního dne rodiny a pracoviště, tak i z kultury a politiky. Papež Pius XI. (1922-1939) proto svolal katolickou akci, která měla laiky povzbudit k hlá-

sání křesťanství a k „službě světu“, zatímco úlohou kněží bylo zabezpečovat „svátostnou službu“. Dosavadní hierarchický obraz církve ale zůstal zachovaný. Světu měli laici sloužit výhradně v poslušnosti a v podřízení se hierarchii. Podle koncepcie úřední církve existuje jen jeden církevní apoštolát a sice ten, který Kristus světil papeži a apoštolům a oni jej vykonávají všude tam, kde je to možné. Tam, kam se nedostanou oni, delegují jim svěřené pravomoci laikům. Ti pak mají z pověření hierarchů pokřesťanšovat svět a společnost. Laický apoštolát tedy znamená „účast laiků na biskupském apoštolátě“. Tak byla i Katolická akce chápána jako „nástroj v rukách hierarchie, jako její prodloužená ruka, a proto se měla podřídit vedení církevní vrchnosti“. Hierarchie tedy vítala spolupráci laiků, ale jen pokud se jí laici podřídili. Pokud došlo k aktivitám „zdola“, jak tomu bylo např. v katolických sdruženích 19. a 20. století, byly všechny zpochybněny a odsouzeny. Laik se dočkal uznání jen tehdy, pokud byl, jak řekl papež Pius XII., „prodlouženou rukou biskupa. Pravomoci v církvi mohl laik vykonávat jen proto, že mu je delegovala hierarchie. Ta je přece držitelkou veškeré moci a může pravomoci také kdykoliv odebrat.“

Laik na Druhém vatikánském koncilu

Obraz laika jako delegáta hierarchie charakterizoval katolickou teologii až do samotného začátku Druhého vatikánského koncilu. Koncil se ale odvolal na prvotní církev a tento názor překonal. Ještě dříve než koncil začal mluvit o diferenciaci jednotlivých úloh, charismat a úřadů, byla církev představena v první řadě jako tajemství a Boží lid. V něm jsou všichni bratry a sestrami, a proto si jsou rovni. Hodnota laiků se začala odvíjet z úplně jiného základu.

„Apoštolát laiků je účast na vlastním spásném poslání církve. Křtem a biřmováním sám Pán pověřuje všechny k tomuto apoštolátu.“ (LG 33) Laici tedy mají podíl na apoštolátu církve a povolal je k tomu sám Kristus. Překonala se tím představa, že laici jsou pověření hierarchií, a proto se jí mají podřídit. Myšlenka „prodloužené ruky biskupa“ se v textech už neobjevuje.

Koncil o mnoho víc mluví o „opravdové rovnosti v důstojnosti a v činnosti společně všem věřícím při budování Kristova těla (LG 32) a označuje laiky jako „skutečné apoštolý“ (Apostolicam actuositatem 6). Na základě toho „všeho, co bylo řečeno o Božím lidu, se stejně vztahuje na laiky, řeholníky, i kleriky“ (LG 30). Dokonce i trojitý Kristův úřad, z kterého se často odvozoval biskupský úřad, připadl laikům. Vždyť při křtu a při biřmování slyší, že mají podíl na Kristově královském, prorockém a kněžském úřadě. Pojem laik se proto definuje obtížněji než dosud, protože vše, co se o něm říká pozitivně, platí i pro nositele úřadů. Koncil nechtěl charakterizovat laiky jako ne-kněze anebo ne-kleriky....

MULTIKULTURNOST

Priznávám, že nevěřím v multikulturní společnost, jak se dnes běžně chápe. Vím sice, co se tímto souslovím míní, ale dovolím si vysvětlit, proč jsem přesvědčen, že nic takového neexistuje a že proto ani nemůžeme mluvit o multikulturní výchově. Doufám, že tím také ukážu, co považuji za možné a za přesnější.

Myslím, že pojem multikulturní společnost se objevil ve chvíli, kdy do určité společnosti, která má svou vyhraněnou kulturu, vstoupilo početné společenství lidí, kteří mají kulturu odlišnou a jsou s to žít spolu v míru v jednom teritoriu. Není to nic nového, protože již ve středověku a starověku byly doby a oblasti, kde spolu žily odlišné kultury.

Budeme-li důslední a doslovní, budeme musít prohlásit za multikulturní kterékoli společenství, jež má právě hosta, který přišel z jiné kultury. Jistě je možné říct, že jsme strávili multikulturní večer, když u nás byli na večeři manželé z Japonska. Nestali jsme se tím ovšem multikulturní rodinou. Zůstali jsme českou rodinou, která měla hosty z Japonska. Také večeře, kterou jsme hostům předložili, byla večeře česká, možná mírně zpestřená něčím, co hosté z Japonska přinesli na ochutnání. Zcela určitě nebyla na stole syrová ryba, k níž by se podával houskový knedlík a omáčka od svičkové. Velkým vzorem takové multikulturní kuchyně je u Karla Čapka dort pejska a kočičky. Zkrátka a dobře je tomu vždycky tak, že existuje kultura domácí (hostitelská) a do ní vstupuje kultura hostující. Ve všech kulturách existují pravidla o tom, jak být hostem. Dobrý hostitel a slušný host tato pravidla zachovávají. Myslím, že to nutně platí i tehdy, jde-li o velké skupiny lidí. Není možné, aby hostující skupina žádala,

aby hostitelé přijali její kulturu. Kdyby to učinila, přestala by být hostem a stala by se agresorem. Hostitelská skupina, pokud skupinu jiné kultury přijme, musí jí dát volnost k udržení kulturních hodnot pro hosty posvátných. Co nemůže udělat, a to si hostující musí uvědomit, je vzdát se zákonů platných pro všechny občany hostitelského státu. Ty zůstanou a budou platné i pro nově příchozí, kteří zde chtějí žít jako rovnoprávní občané. Jsou to příchozí, kdo stojí před volbou, kde chtějí žít. Pokud nejsou ochotni přijmout obecná pravidla platná v nové vlasti, nemohou tam

odejít. Musí zůstat doma. Je vyloučeno, aby v jedné zemi platily odlišné zákony pro různé lidi, protože by to jednak bylo proti rovnosti před zákonem a také by to vyvolalo naprostý zmatek. Pokud někoho uráží, že po ulicích západoevropského města chodí nezahalené ženy, je třeba mu klidně říct, že se musí odstěhovat anebo nevycházet na ulici. Brita, který by si stěžoval, že ho uráží, když musí jezdit vpravo, a nikoli vlevo, což je pro něho kulturně významné, bude pokusovat každým strážníkem, a pokud nehavaruje, bude mu posleze odňat řidičský průkaz.

Myslím si dále, že multikulturní společnost je složena z více kultur a kultura tím pádem není to, co má tato společnost společné. Musí tedy mít jako základ společenství něco jiného. Tím jistě může být sekulární logicky vytvořený a demokraticky přijatý zákon. Ten, jak už jsem napsal pak platí pro všechny. Protože se zákonodárství vyvíjí dlouhá století, je v současnosti vždy vázáno na určitou kulturu, a není tedy bez kulturních rysů. Je málo prav-

děpodobné, že by při početnější imigraci byl tvořen vždy nový právní řád. Může k tomu v budoucnosti dojít, ale pak to stejně nebude zákonodárství pro multikulturní společnost, ale pro společnost s kulturou, která je natolik amalgamována (díky smíšeným manželstvím a několikageneračnímu vzájemnému působení), že již opět půjde o jednu novou kulturu. Pádovým argumentem pro toto tvrzení je křesťanství, které je dnes jasně odlišitelnou kulturou, ačkoli ve svém vývoji spojilo více kulturních proudů. Vzešlo z židovství, ale vneslo do něho převratně nové prvky. Napilo

se dlouze z poháru římského práva a řecká filosofická perspektiva poznamenala natrvalo křesťanské přístupy k židovské tradici. Zatímco multikulturnost ve smyslu chaotické směsi je něčím nevhodným, ukazuje geneze v křesťanství, v čem je síla skutečné multikulturnosti dané vrstvením a sepětím kultur. Je to totiž ona, kdo dal vznik jednotě Evropy a položil základy demokratického soužití v jednotě odlišných.

Co se týká multikulturní výchovy, domnívám se, že nelze z nějakého jedince vychovat současně plnohodnotně slušného křesťana, žida, muslima a brahmána atd. např. už proto, že by takřka neměl co jíst, protože další např. indiánské kultury mají spoustu tabu i v oblasti rostlin a plodů. Většinu života by také prožil ve slavení svátků a svátečních dnů odlišných náboženství. Kromě toho si myslím, že by multikulturní člověk byl nutně morálně svévolný, protože kdykoli by narazil na nějaký příkaz v jednom náboženství, odvolal by se k jinému. Křesťan ve chvíli potřeby by

opustil monogamii a přijal nejprve omezenou polygamii jiných náboženství a kultur, později úplnou promiskuitu. Napadá mě tu jednoduchá paralela. Dovedete si představit v zemědělství multikulturní pole? Bylo by zvláštní, neboť by se nepoznalo, co pěstujete, zda pšenici, brambory, bodláky nebo olše. Jistěže může v přírodě takové pole existovat, některé rostliny se prosadí a jiné vymizí. Ale takové pole označíme za neobdělávané. V multikulturní výchově je to stejné.

Co můžeme a máme udělat, je vychovat monokulturní lidi tak, že si co nejlépe osvojí slušnost své kultury a její principy. Na jejich základě se pak seznámí s jinými kulturami, vůči kterým budou uctívat právě proto, že budou hluboce kulturní. Mezikulturní dialog je totiž možný jen mezi kulturními lidmi. Multikulturní vzdělání pojaté jako rovnoměrné poučení o mnoha kulturách je nutně povrchní a bohužel

nevede k ničemu jinému než k mravní lhostejnosti i a při vážnějším střetu zájmů k probuzení nekultivovaných kořenů jedné kultury, k níž přesevše každý patří. Snaha vyhat se z kulturních odlišností a mezikulturních problémů tím, že se hranice kultur smažou, povede k jedinému, totiž k osklivým výbuchům fanatismů. Za člověka multikulturně vychovaného lze považovat jen toho, u koho je zbudována připravenost žít v různých kulturních prostředích, aniž by to vedlo ke ztrátě jeho identity.

Petr Piňha „Výchova, naděje společnosti“

Tak ještě tři týdny, a půl roku už máme za sebou. Není to sice moc, ale už dávno se můžeme ptát, co všechno je ještě normální.

Je normální se potácet u korunovačních klenotů? Je normální dobýt nejvyšší českou horu, kam auta nejezdí, autem? Je normální si v podniku, kde se nekouří, zapálit cigaretu? Je normální si lehnout do nafukovacího člunu a nechat se po rybníce vozit osobními strážci? Je normální maskovat alkoholismus lékařskými zprávami?

Je normální, aby si prezident jmenoval vládu svých přátel? Je normální, aby prezident vedl zemi a politickou stranu zároveň? Je normální, aby se prezident chtěl při jmenování premiéra řídit datem policejního vyšetřování? Je normální, aby hradní kancléř kandidoval za politickou stranu a ještě pro ni chtěl shánět peníze na kampaň? Je normální, aby si obskurní prezidentova strana vyvolila z vlády jeho přátel své kandidáty do voleb? Je normální, aby prezident projevoval sympatie ke komunistickým novinám, které nepokrytě teskní po starých časech, proti nimž sám bojoval? Je normální, aby prezident odměňoval komunistickou stranu za to, že podpoří jeho vládu?

Je normální, aby se komunistický kosmonaut stal velvyslancem? Je normální, aby se stejné odměny dočkala bývalá první dáma díky šovinistické větě? Je normální, aby prezident urážel ženy, ať už si o nich myslí cokoli? Je normální, aby si prezident tak nepokrytě vyřizoval osobní účty? Je normální, aby si prezident vodil nejsilnější politickou stranu jako loutky? Je normální, aby si prezident vykládal demokratický systém po svém?

Je normální, aby se lež stala normou a nikomu nevadila? Je normální, že se před tím skloní lidé, kteří se sklánět nemusí? Je normální, aby prezident silu svého mandátu neustále odvozoval od způsobu svého zvolení? Je normální, aby prezident tak moc rozdělval společnost? Je normální, že politické strany se neumějí takovému prezidentovi postavit, i když by mohly? A je normální, aby se všichni chovali tak nenormálně, že nahrávají tomu, kdo se chová nejvíce nenormálně?

A je normální, že všechno uvedené zatím vadí zřejmě jen těm, kteří věděli, že jim to vadit bude? Co všechno je ještě normální? A co všechno jsme ještě my ochotni považovat za normální? Je něco, co už nebudeme tolerovat? A když už něco nebudeme chtít tolerovat, co budeme moci dělat, když nás čekají ještě čtyři a půl roku? A můžeme se vlastně ptát, jestli je to normální, když zdánlivě normální premiér poté, co musí kvůli své asistentce rezignovat, si ji pak zaměstná jako svou poslaneckou asistentku? Neposouváme si všichni hranice toho, co je ještě normální? Mnozí tušili, že to nebude dobré. Málokdo ale tušil, že to bude tak špatné. Zatím se totiž zdá, že každý nový kousek překonává ty předchozí. Vydržet další čtyři a půl roku směsici buranství, povýšeneckého mentorování, urážení a spousty dalších negativních atribu-

tů bude vyžadovat notnou dávku trpělivosti a síly. Protože tohle, ač se to nezdá, je stále teprve začátek. Až měsíce a roky, které nás čekají, ukážou, jestli se nenormálnost stane normálností. Zatím jsme na nejlepší cestě, aby to tak bylo.

Jan Dražan, LN 19.8.2013

PROČ CHODÍŠ DO KOSTELA?

Znáte ten židovský vtip? Sára se ráno dívá v koupelně do zrcadla: „To je hrůza jak jsem ošklivá ... Ale Kohnovi to přejí!“

U vchodu kostela by mělo viset zrcadlo a každý by si měl zkontrolovat výraz svého obličej. - Přicházíme na svatbu!

S někým to vypadá jako s tou Sárrou.

Roztomilá holčička se v kostele otáčela a setkávala se s pohledem paní sedící za ní. Stal se zážrak, tvář paní - jindy kamenná - se rozzářila krásou.

Jednou mi v autě řeklo děcko: „Nemrač se, nesluší ti to“.

Proč někteří lidé říkají (i před dětmi): „Jedíme do kostela jinam, tam to je krátké.“ Z návštěvy u přátel se nám odejít nechce.

Ježíš nás zve k setkání s Bohem a přáteli. K podstatě lásky patří její růst. Zasloužíme-li útržek rozhovoru: „Mám tě rád čím dál víc“, jsme potěšeni, říká-li to někomu nám, jsme šťastím bez sebe.

I lidé, kteří neobjevili Boha, se dokáží radovat z krásy světa a života. My jsme o mnoho bohatší, všechnu krásu přijímáme jako osobní dar! Dárce a jeho přátelství je větší než největší dar.

Bohoslužba je pro nás příležitostí Bohu s Ježíšem společně poděkovat. Už víme, co se stane, znovu jsme obdarováni – Ježíš opakuje slova, která řekl kdysi, když nás – své přátelé - požádal o ruku!

Neuvěřitelné! (Dodneška tomu mnoho lidí nevěří).

Křtem jsme přijali nabídku svého ženicha. Jsme ale nevěstou teprve „v růstu“ (boží království teprve začalo). Někteří snoubenci se rozcházejí, některá manželství se rozpadají, některá přátelství nevydrží.

Ježíš je stavitelem, buduje přátelství. Znovu a znovu říká: „Dávám se Ti, dávám se Vám, slibuji Vám lásku na život a na smrt, na věčnost“.

Až pak vybízí toho, kdo jeho přátelství zkouší: „Jako jsem miloval vás, tak milujte jeden druhého“.

Ježíšova slavnost má dva rozměry: setkání s Bohem a setkání s lidmi.

Kdy s obdivem a vděčností přijmeme slova: „Vezměte, jezte, pijte, toto je manželská smlouva s Vámi“, opakovaná nám - ne Bohu. Ježíš je Prostředník mezi Bohem a námi.

Nic jiného si Bůh nepřeje, než abychom Ježíše přijímali za svého ženicha. Otec není našim tchánem, je jedno se Synem. „Já a Otec jsme jedno.“ (J 10:30) Slova: „Otče, ať jsou všichni jedno; jako ty, Otče, ve mně a já v tobě, aby i oni byli v nás, aby tak svět uvěřil, že jsi mě poslal“, jsou vrcholnou mod-

Děšť zkouší pevnost listů a naší touhu

po nebi

jež znovu a znovu a vyrůstá z udusané země,
ze srdce zmáčeného slzami a prosbami
za lidi ...

Jana Flídrová

Nejvyšší duchovní autorita sunnitského Islámu v Sýrii vrchní muftí, Ahmad Badreddin Hassou, se chce účastnit „Dne modlitby a půstu za mír“ v Římě v sobotu 7. září, vyhlášeném římským biskupem Františkem.

Syrští muslimové uspořádají proto ve stejný čas simultánní modlitbu v mešitách hlavního města a na celém území Sýrie. Modlitby a půst za mír se v Sýrii účastní všechna muslimská kmenová společenství: drúzové, izmaelitě, alavité i šiité.

A. B. Hassou, navrhuje zorganizovat mezináboženské setkání v Damašku nebo ve Vatikánu. „Snad se nám tak podaří zastavit oheň, který chce zničit zemi Abraháma, Mojžíše, Ježíše a Mohameda.“, píše muftí. „Pokud se nepodaří, abych stál po boku papeže Františka na Svatopetrském náměstí v okamžiku modlitby k Nejvyššímu, zůstaneme v každém případě spojeni v odporu proti extrémismu a rozdělení z náboženských nebo etnických důvodů. Pokračujme v naší cestě ve stopách proroků, světců, spravedlivých a lidí dobré vůle.“

Kohn jde k Roubíčkoví, půjčit si vozejk. Cestou ho však přepadly obavy a Khon si říká: „Roubíček je lakomec, on mi ten vozejk nepůjčí.“

Přesto jde dál, ale před Roubíčkovým domem zase mudruje: „No jo, Roubíček je lakomej, ten mi ten vozejk určitě nepůjčí.“

Nakonec vystoupá do třetího patra, zazvoní na Roubíčka a když mu přijde otevřít, povídá: „Roubíček, když jsou taková svině, tak si ten vozejk nechaj.“

litbou Ježíše. (J 17:21)

Každý z nás máme přispívat nejenom k přátelské atmosféře bohoslužeb, každý máme přivádět lidi ke Kristu.

„Jsi odpovědný i za svou tvář“, řekl kdysi jeden významný kardinál. /v

AKTUALITY

Obrazy Aleše Lamra: „Nebeská setba II.“

- lze vidět do konce září každou neděli od 9:45 do 11:45 h. nebo po dohodě na tel.: 731 402 236.

XI. Svatováclavská slavnost

28.září od 13 h. v kostele sv. Václava bohoslužba, pak program na zámecké terase (zpět, hudba, tanec, šermíři, hry pro děti ..., bohaté občerstvení). Za nepříznivého počasí bude kulturní program pokračovat v kostele.

Biblické hodiny - každý čtvrtek od 19.září v 19. hod. v kostele sv. Václava.

Malá scéna, Řk. farnost a knihkupectví Flétna v Ústí n.O. zvou na pořad divadelníka a recitátora Miroslava Kovářika:

Jan Zahradníček: ZNAMENÍ MOCI

V neděli 13.10. v 16 h. v ústeckém kostele. Večer v 19 hod. v Malé scéně

Václav Hrabě: BLUES PRO BLÁZNI-VOU HOLKU.

Slavnost posvícení letos slavíme:

Mistrovice a Červená	29. září
Lukavice	6. října
Kunčice	13. října
Letohrad	20. října
Orlice a Šedivce	28. října

Výstava výtvarných prací Aleny Pospíšilové

2.9.-1.11. výstavní prostory zámku. Otevřeno ve výpůjčních dnech knihovny (pondělí, středa, pátek).

Zájmový kroužek paličkování v Domě kultury pro školní rok 2013/2014.

Roční cena: dítě 1.200 Kč, dospělý 2.200 Kč. Vedě paní Dana Benešová, tel.: 732 562 557. Informativní schůzka 13.9. od 13 do 16 hod.

XXVIII. setkání Klubu autorů literatury faktu (s udělením mezinárodních Cen Egona Ervína Kische a regionálních Cen Miroslava Ivanova) 17.-18. září v obřadní síň zámku.

Taneční škola - ukázková hodina

17.9. v 17 h. ve fitcentru ukázková hodina. Můžete si s námi zatančit, pokud se vám hodina bude líbit, můžete se přihlásit na školní rok 2013/2014. Nabíráme žáky ve věku: 5-10, 10-14 let. V taneční škole se vyučuje: taneční rytmická a pohybová průprava, u malých dětí vše probíhá pomocí tanečních her, tančí na písničky z pohádek a jiné dětské žánry. Starší děti tančí ve stylu: disco show, scénický tanec, základy baletu, funky jazz dance. Kontakt: Iveta Krejčová, tel.: 604 378 026 www.peveckehlasovestudio.com

Šmejdi - dokumentární film o lži a manipulaci k donucení bezbranných starých lidí k nákupu předraženého zboží.

18.9. v 19:30 h. - Dům kultury. Vstup 30 Kč.

Farmářské trhy

19.září 8-19 h. na Václavském náměstí

Petrklíč slaví 50 let

Účinkují: Petrklíč, Prvosenka, Corale, Canonetta. 20. září v 18 h. - Dům kultury. Vstupné: 100 Kč dospělí, 50 Kč důchodci, děti a studenti zdarma.

Ve státním zájmu - divadelní komedie ochotnického souboru Tyl z Králík.

21.září v 19:30 hod. - Dům kultury. Vstupné: 80 Kč.

O Héraklovi, dětské divadlo

23.září v 9:30 hod. v Domě kultury. Vstupné: 40 Kč.

TÝDEN SENIORŮ

- Videodokument: Život a zajímavosti Letohradu - očima Jiřího Mikysky.

1.října ve 14 hod. v klubovně DPS.

- Autorské čtení Babka Ťapka na kraji světa aneb Nový Zéland očima české babičky.

2.října. ve 14 hod. na Tvrzi Orlice.

- Seminář tréninku paměti Magdalény Ožanové

3.října. ve 14 h. v zasedací místnost MěÚ. Místa jsou omezená, rezervace nutná na tel.: 465 676 539.

- Kurz skypování (spojení přes internet).

4.října. ve 14 hod. - učebny ZŠ U Dvora.

U piána s Tomášem Matohonou - zábavný show

15.října v 19:30 hod - Dům kultury. Vstupné: 260 Kč.

Koncert - Laco Deczi & Celula New York

16. října v 19hod. - Restaurace Nový dvůr. Vstupné: v předprodeji do 10. října 280 Kč. od 11. října 320 Kč. www.muzeumremesel.cz/aktuality

Poradenské středisko pro nedoslýchavé bude poskytovat své služby ve čtvrtek 12.9. v Domě s pečovatelskou službou od 12.30 do 14.30 hodin. Nedoslýchavým nabízí sociální poradenství v oblasti finančních příspěvků na naslouchátka a kompenzační pomůcky.

Přátelství Boha křtem přijali

- 11.8. Hana Kubová
- 1.9. Karolina Kalivodová

Lásku, úctu a věrnost si slíbili

- 10.8. Josef Jurenka a Alena Luxová
- 31.8. Václav Vyčtyl a Petra Faltejsková

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

- 4.9. Věru Mrštňou 92 let
- 5.9. Jana Špačka 83 let

SOCIÁLNÍ PRACOVNÍK

Hledáme poradce do Občanské poradny. Místo výkonu práce – Ústí nad Orlicí.

Nabízíme:

- práci v příjemném kolektivu
- další vzdělávání
- zaměstnanecké výhody
 - stravenky
 - týden dovolené navíc

Požadujeme:

- vzdělání VOŠ nebo VŠ v oborech stanovených zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, nebo splnění odborné způsobilosti dle uvedeného zákona
- řidičský průkaz skupiny B
- uživatelskou práci na počítači
- schopnost týmové spolupráce
- vstřícný a empatický přístup k lidem

Výhodou je:

praxe v sociální oblasti
Životopis společně s motivačním dopisem můžete zaslat nejpozději do 30.10.2013 na adresu Oblastní charita Ústí n. Orl., Občanská poradna, 17. listopadu 69, 562 01 Ústí nad Orlicí nebo na e-mail: poradna@orlicko.cz. Pro více informací volejte 465 520 520,

ZPRÁVY Z CHARITY

Charita ČR rozděluje peníze z povodňové sbírky. Půl milionu eur přispěli Němci.

V minulých týdnech přispěla řada jednotlivců i organizací na pomoc lidem zasaženým červnovými povodněmi. Na povodňovém kontě Charity ČR se ke konci července 2013 shromáždilo více než 14 milionů korun.

Charita Česká republika pokračuje v pomoci vyplaveným domácnostem. Mnoha lidem již rozdala materiální pomoc a pro přímou finanční pomoc má Charita ČR vytipováno více než 600 domácností. Ředitel Charity ČR, Lukáš Curylo, k tomu dodává: „Zatím jsme rozhodli o rozdělení asi deseti milionů korun, z toho polovina směřuje do severních a středních Čech a města Prahy. Dalšími téměř čtyřmi miliony ze sbírky podpoříme vyplavené domácnosti v jižních a východních Čechách. Menší částky pak pomáhají v Čechách západních a také na Uherskohradištsku, kde byly bleskové povodně.“ Ředitel Charity dále uvádí, že část financí již byla rozdělena, část Charita ČR rozdává v nejbližších týdnech a o dalších čtyřech milionech rozhodne, jakmile budou úplně dokončena sociální šetření v terénu.

Na pomoc v severních Čechách získala Charita ČR navíc dalších 500 000 eur (přibližně 12,5 milionu Kč), které daroval Svaz německé Charity (Deutscher Caritasverband). „Těto pomoci si velice vážíme. S německou Charitou spolupracujeme již mnoho let, přesto mě tato velkorysá nabídka mile překvapila,“ vyjádřila se k německé charitní podpoře ředitelka Diecézní charity Litoměřice Růžena Kavková. V jednání jsou i dary pro střední a východní Čechy. Tyto prostředky půjdou také především na přímou pomoc zatopeným

domácnostem, počítá se ale i s přípravou na další mimořádné události, tedy školení a vybavení speciálních týmů.

(podle tiskové zprávy Charity ČR z 29. 7. 2013)

Blíže informace o možnostech příspěví, kontaktní údaje, krizová nonstop linka, najdete na <http://povodne.charita.cz>

PODZIMNÍ SBÍRKA ŠATSTVA

v průjezdu fary na náměstí v Letohradě.

pátek 1. října od 14 do 17 hod.

sobota 12. října od 9 do 11 hod.

V PRODEJNÁCH KONZUMU

můžete podpořit

Oblastní charitu Ústí n.O.

Obchodní družstvo Konzum Ústí nad Orlicí zapojilo letos do svého grantového programu „Společně za úsměv“ 30 regionálních neziskových organizací a do možnosti jejich podpory přizvalo i širokou veřejnost. Oblastní charita se tohoto programu účastní s projektem na pořízení koncentrátoru kyslíku pro domácí hospicovou péči.

Projekty těchto veřejně prospěšných neziskových organizací může veřejnost podpořit do 31.10.2013 v kterékoli prodejně Konzumu, a to prostřednictvím 30 Kč kuponu. Tyto kupony jsou k dispozici v prodejnách, na propagačních letáčích Konzumu, ve střediscích Oblastní charity v Ústí n.Orl. a v Letohradě nebo je možné u pokladny v obchodech Konzumu pouze sdělit jméno podporované organizace.

Zástupci Konzumu k projektu uvádí: „V letošním roce darujeme ze svých prostředků částku 100 000 Kč. Tento dar bude rozdělen podle volby vás – našich zákazníků, a to v poměru, v jakém jste přispěli jednotlivým organizacím. Společně tak dokážeme víc.“

Více o zapojených projektech a aktuální stav konta všech organizací je možno sledovat na www.konzumuo.cz/szu.

Děkujeme za podporu projektu Oblastní charity s č. 09 - pořízení koncentrátoru kyslíku pro domácí hospicovou péči.

ROZLOUČIT SE A ZEMŘÍT V KLIDU

to je jeden z úkolů domácí hospicové péče i slova paní Dagmar Janouškové, která se pět let starala o svého manžela Miroslava.

Paní Dagmar Janoušková z Ústí n.Orl. se 5 let starala o svého manžela Miroslava. Vypráví: Manžel začal před pěti lety špatně chodit a stále se to zhoršovalo, až mu diagnostikovali Parkinsonovu nemoc. Už tenkrát mi ošetřující lékařka nabízelá charitní ošetřovatelskou službu, ale to jsem péči o manžela ještě zvládala sama.

Jezdili jsme každý rok na celé léto do Pastvin na chatu, byli jsme tam ještě loni - i s vozíkem. Pak už to ale bylo obtížné, – dostat manžela na gauč, na křeslo; jednou spadl i s vozíkem ... Doma manžel občas upadl na záchodě, to mi s ním pak pomohl soused. Loni v půli září mi paní doktorka znovu nabídla pomoc charitních sestřiček. Tentokrát jsem to přijala, protože už jsem na vše nestačila.

Manžel se léčil ambulantně, já bych ho do nemocnice nedala, ale neodsuzuji nikoho, kdo to udělá, někdy to jinak nejde. Je to ale velký rozdíl, když může člověk být doma mezi svými, nebo když je sám v nemocnici ... My jsme to štěstí měli.

Péče sestřiček byla bezvadná. Ony už ví, jak člověka chytout, aby ho to nebolelo. Ráno manžela sestry umyly, poradily mi s ošetřováním, masírovaly mu nohy, protože už je nemohl natáhnout. V poledne přišly znova, obrátily ho, dokázaly vyměnit i cévku, měli jsme od pojišťovny půjčenou polohovací postel a sehnali jsme si i měkkou nafukovací matraci, aby se mu líp leželo. Ke konci sestřičky manželovi podávaly infuze, odsávaly mu hleny. Byly by ochotné chodit i večer, ale dcera je zdravotní sestra, tak už tatínka obstarala.

To víte, manžel se ze začátku před nimi trochu styděl, ale já jsem ho povzbuzovala:

„Komu se podaří mít takový hezký holky kolem sebe!“ Sestřičky ho pohladily, vtipkovaly s ním, všechny se k němu moc pěkně chovaly... Byla jsem překvapená jejich přístupem k člověku, byla to všechna mladá děvčata a vždy přišla s úsměvem. Ve všem vyšly sestřičky vstříc, poradily - člověk vůbec neví, jaké existují pomůcky a materiály k ošetřování ... Ta služba je skutečně úžasná. Ke konci už to bylo náročné. Poslední týden skoro nemluvil a celkově scházel. Syn i vnoučata přijeli a v klidu se s ním rozloučili ... Manžel zemřel 21. prosince ve věku 87 let. Přestože to je vysoký věk, stejně si musím zvyknout na to, že už není. Prožili jsme spolu 60 let, tak mi moc chybí ... Ale udělali jsme pro něj, co jsme mohli. A on sám se snažil nám pomáhat. Měli jsme pěkný život, a to pak člověku nepříjde zatěžko se o druhého postarat. Máme prima rodinu, děti, vnoučata, výborné sousedy ... když jsem potřebovala, každý mi pomohl. Sestřičky byly na manžela velmi hodné a hlavně mu poskytly naprosto profesionální péči. Manžel měl kolem sebe stále někoho z rodiny. Vlastně i pěkně zemřel – v kruhu svých nejbližších. Já jsem byla úplně klidná, on se usmíval a vypadal tak spokojeně ...

Děti pak zařídily pohřeb, vnuci vybrali dědovy oblíbené písničky, udělali klip z jeho fotek a připravili si smuteční řeč, syn mu zahrál své písně. To jsem je obdivovala, jsou hodní ...

Jsem ráda, že jsme mohli mít dědu doma, že jsme byli doposledka spolu a že naše rodina drží při sobě. Je důležité, že to vše děti vidí, protože se pak budou starat i o své rodiče, zůstane v nich cit. Smrt patří k životu.

Nedávno jsem u sebe měla na týden 4letou vnučku a ona se ptala: „Babi, je ti smutno po dědovi?“ Já řekla: „To víš, že jo.“ A ona na to: „Tak se neboj, až můj táta bude děda, tak on si tě vezme za ženu!“ To je přece krásný ...

/M

Kontakty na Oblastní charitu Ústí nad Orlicí

Na Kopečku 356, 561 51 Letohrad, www.uo.charita.cz

Domácí hospicová péče:

Ústí n.O.: Petra Kaplanová, tel. 731 402 340, Letohrad: Helena Jurenková, tel. 731 402 338

Na dovolené jsme se náhodně na noc zastavili ve Velkých Pavlovicích u malého pensionu s vinným sklepem manželů Buchtových. Pán v devatenácti letech při manipulaci s domácí výbušninou přišel o obě ruce. Jako jednomu z prvních pacientů u nás mu brněnský chirurg Ladislav Bařinka v předloktí oddělil od sebe dvě kosti a přetáhl je kůží, takže má od loktů jen jakási klepeta. Ty se pan vinař naučil skvěle používat. Pracuje na vinici s traktorem, rozvážá po republice autem jejich vína, otvírá hostům láhve vína, nosí pivo, používá mobil i počítač, s úsměvem vše zastane. V penziónu je 8 krásných pokojů, manželé rozšířili sklep na víc než dvojnásobek, mají 4 ha vinic. Pan Buchta nás provázel sklepem, z řady jejich vín jsme tři ochutnali - vynikající. Mezi řeči pravil: „Pro nás je důležité, aby naši hosté, i když by už k nám nikdy nepřijeli, odjížděli spokojeni.“

Koupili jsme si dvě láhve vína jako dárky.

Říkal jsem si pro sebe, zdalipak my po bohoslužbě odcházíme z kostela spokojeni – Ježíš nám nabízí víc než ochutnávku vína.

/V

PODĚKOVÁNÍ

Kdo má svůj dům, ví, jaká je starost s jeho údržbou. V lukavickém kostele sloužil pan Antonín Doleček 20 let jako kostelník. Lukavický kostel jako první ze všech kostelů farnosti prošel generální opravou. Pan Doleček k tomu přispěl svým dílem.

Pane Dolečku, velice Vám děkujeme za Vaši věrnou službu a přejeme Vám dobré zdraví a všechno nejlepší.

Kostelnická služba je pro jednoho člověka příliš náročná, postupně přecházíme k této službě v několika lidech nebo rodinách. Děkujeme Vám všem, kteří jste se do kostelnického v Lukavici zapojili.

Za celou farnost děkuje

Václav Vacek

SMUTNÉ ZPRÁVY

Na Kopečku se pilně opravuje, ale tento týden zloději ukradli svitek měděného plechu za 12.000 Kč. Navíc, jak lezli přes střechní ambity, rozšlapali šablony nové krytiny.

U okna sákrstie kostela sv. Václava se někdo pokoušel vytrhnout měděný parapetní plech. Příště si přinese nějaké nářadí.

Neškodí ale jen zloději, co kradou stamilióny, a ti, co kradou v malém. Velikou škodu napáchá lajdáctví a neúcta „řemeslníků“ k práci jiných.

Před rokem jsem nařikal na dávnou lajdáckou práci klempířů na Kopečku. Museli jsme strhat měděný plech z lucerny věže – vydržel by ještě dvě stě let.

Totéž nás postihlo v Mistrovicích. Ti, co před léty připevňovali hromosvod, neodvedli dobrou práci – neutěsnili otvory okolo skob držící svod hromosvodu. Do věže tak zatékalo, několik krovů a prkna bednění jsou už úplně zteřelé. Celá měděná krytina věže bude muset být rozpárána, dřevěná konstrukce se musí opravit a věž pokrýt novým měděným plechem. Ten současný mohl také ještě dvěstě let sloužit. Cena opravy vychází na milion korun.

Po restitucích musíme ale na opravy památek přispívat polovinou ceny. Kde seženeme pro místovický kostel půl milionu?

Kopeček budeme opravovat ještě léta ...

Patere dveří kostela sv. Václava je nejstarším souborem dveří v Pardubickém kraji. Jejich restaurování stálo skoro 1 milion Kč.

Seženou naši potomci peníze na jejich další opravu?

Kdy dojde na opravu vnějších omítek kostela? A zachráníme oltáře a sochy našich kostelů před červotočem?

Tipněte si, kdo bude na Kopečku rychlejší, zda sochy dřív sežere červotoč nebo je ukradnou zloději? V druhém případě budou sochy zachráněny. Překupníci nechávají kradené památky před prodejem zrestaurovat.

Léta říkám biskupům: „Máme mnoho kostelů, žijeme nad poměry..., jsme vyčerpaní.“

Ticho, žádná odpověď!

Máte někdo nějaký nápad k rozumnému řešení? /v

PŘÍHODA Z PARDUBIC

Dnes při cestování MHD jsem zažil pěknou příhodu, o kterou se rád podělím ...

Zaujala mě skupinka lidí kousek ode mě. Na čtyřsedadle seděla stará paní a její manžel, naproti maminka a její asi 4-5letá holčička. Obě vyfuknuté jako z posledního módního časopisu. Maminka minisukni jen o pár čísel širší než pásek, vysoké podpatky a samý řetízek a prsten. Kazil ji to jen ten výraz. Znuděný a znechucený a občasný kradmý pohled po lidech jako by říkal: „Proboha, fůůůj, kam jsem se to dostala.“ Její malá princezna byla oblečená podobně, jen podpatky a malování nahradily roztomilé culičky jako šťapečky.

Kývala nožičkama sem a tam a vypadalo to, že je znechucená stejně, jako její matka. Naproti nim seděli staří manželé, oba se opírali o hůlku, byli skromně schouleni tak nějak do sebe a tichounce si občas něco řekli. Sálala z nich domácí pohoda, mír a pokora. Seděli, nikoho si nevšímali, jen paní občas vyrušilo kopnutí malé princezny pod koleno. Nejdřív to bylo jen jakoby náhodně, že se holčička nechtěně dotkla špičkou boty. Čím víc ale stará paní uhýbala, tím víc bylo na holčičce vidět, že kopance jsou cílené. Kývala nohama, kývala, pohled upřený na tvář staré paní a kop - a zase jakoby nic se dívala ven z okna. Stará paní trochu poposedla - a za chvíli znovu. Číhavý pohled a raz, dva, tři - kop. A zase nenápadný pohled ven. Pořád dokola. Paní už nevěděla, kam s nohama. Snad jenom slušnost ji bránila mamince něco říct a tak se snažila trpělivě vystihnout okamžik výkopu a včas uhnout. Ani lidi kolem neříkali nic. S počtem kopanců se jen úměrně zvyšovalo kroucení hlavou a znechucení obou manželů i ostatních cestujících. Celé to sledoval i mladík stojící opodál. Měl takové ty široké kalhoty s rozkrokem až u kolen, bundu o tři čísla větší a kšiltovku s rovným kšiltem. Žvejkal žvejkačku a občas nezúčastněně zavádil pohledem na onu čtveřici. Při letmém pohledu jsem si všiml, že nevěřícně kroutil hlavou stejně, jako i někteří z ostatních cestujících. Když už stará paní neměla kam uhnout a holčička se musela svést skoro až na kraj sedačky, aby si mohla kopnout, neudržel se právě tento mladík stojící blízko vedle nich a řekl mamince: „Prosím vás, nemůžete jí něco říct? Nevidíte, co dělá??“ Maminka se podívala na mladíka, pak na svoji princeznu, pohladila ji po vláskách a řekla pohrdavě: „Proč bych jí něco říkala? My dětem dopřáváme volnou výchovu.“ Tou odpovědí šokovala nejenom mladíka, ale i ostatní cestující. Holčička si ještě dvakrát kopl, než autobus dojel k zastávce. Mladík s kalhotama u kolen se líně sebral a procházel nezúčastněně kolem čtveřice ke dveřím. Když byl těsně u nich, udála se scéna jako z filmu. Bylo to dílo pár okamžiků. Dokolibal se pomaloučku k nim, pořád ten nic neříkající výraz, klidně až líně vyndal z pusy žvejkačku a jedním pohybem jí lípnul palcem holčičce doprostřed čela. Takové to - Ááááá - lup ho tam. Lehkým, ladným pohybem, jako když malíř jedním ťuknutím lípne na svůj obraz tu poslední, významnou tečku. Bez mrknutí oka postupoval houpavě dál k východu, jakoby nic. Maminka zalapala po dechu a vypískla „No co to děláš magorééé??? Seš blbééj????“

Mladík jen tak líně otočil hlavu zpět a úplně klidně odvětil: „Ně, ale naši mě taky dopřávali volnou výchovu... Naschlééé.“

Vykolébal se ze schodů ven na ulici, ještě se na starou paní usmál do okna. Celý autobus se bavil. A já s ním. Tady v tom případě „volná výchova“ přinesla své ovoce a pro všechny to byl takový „borec nakonec“.

z internetu

KAZISVĚT

„Sláva“, řeknete možná, „po neveselých předešlých zprávách výše, povzbuzující příhoda z Pardubic“.

Jenže já to pokazím. Nemusíte se mnou souhlasit. Řada věcí se mi v článku nelíbí. Jak to, že lidé, kteří viděli jednání holčičky a její matinky, mlčeli?

Jak to, že nezasáhl pisatel?

Kdyby obtěžoval opilý obr, bylo by riskantní proti němu vystoupit, ale v tomto případě žádné nebezpečí nehrozilo.

Proč se neozvala kopaná paní a především její manžel?

Proč pisatel pokládá ty starší manžele za pokorné?

Nesoudím je, ale nejsou spíše utápnutí než pokorní? To si máme nechat nadělat na hlavu a spoléhat na nějakého spasitele?

Proč vždy jen čekáme na nějakého Jánošíka, aby za nás zasáhl?

Proč jsou statečnější ti, které my „slušní“ někdy pokládáme za společensky níže postavené?

Proč pan spisovatel popisuje pohyby mladíka jako „líné“? /v

NÁBOŽENSTVÍ

Celkem chápu, že lidé po mnoha neblahých zkušenostech, jako jsou náboženským fanatismem motivované teroristické útoky, nechtějí o náboženství už ani slyšet. Mnoho lidí náboženství zajímá jen jako historický relikv s kýtající občas barvitou podívanou. Obojí je způsobeno tím, že náboženství byla na jedné straně zúžena na výkon rituálů a na druhé zneužita a degradována na ideologii. Jenže náboženství v pravém smyslu je životní způsob opřený o vědomí čehosi svatého, všechny a každého převyšujícího a nezadatelného, a tím je Bůh.

Petr Piňha: Výchova, naděje společnosti

Ta neb ten, kdo připustí, aby svět nebo příslušná část světa vybrala jemu jeho životní cíl, nepotřebuje žádné jiné schopnosti než schopnosti napodobovací jako opice.

John Stuart Mill

VÝROČÍ, NA NĚŽ BYCHOM RÁDI ZAPOMNĚLI

Naše státní svátky lze rozdělit do dvou skupin. Především jsou tu ty, které tvoří páteř české státnosti v dnešním pojetí. 28. říjen („Den vzniku samostatného československého státu“) a 8., původně 9. květen („Den vítězství“). Stát, který v říjnu slavíme, je pro nás jistě významný, ale není to ten dnešní – ten přijímáme s rozpakami. A pokud jde o květnové vítězství, vzniká otázka, kdo to u nás vlastně tenkrát zvítězil, když vítězství nakonec vyústilo jen do další dlouhé nesvobody. Pak jsou tu svátky trpěné, kontroverzní. Byly kodifikovány později. Patří k nim 28. září, „Den české státnosti“: přitěžuje mu, že to byl původně náboženský svátek katolického světce. Naopak sedmnáctému listopadu („Den boje za svobodu a demokracii“) pomohlo, že nejde jen o výročí pádu komunistického režimu, ale i o vzpomínku na odpor proti německé okupaci. A k těmto svátkům by se letos dalo zařadit i výročí, které vlastně žádným svátkem není a vzpomeneleme ho trochu víc jen proto, že je „polokulaté“: uplyne 45 let od ruské invaze v srpnu 1968.

Kdyby bylo svátkem, úřední název by nejspíš zněl: „Vstup vojsk Varšavské smlouvy“. Svátkem není, je možné ho označovat plným jménem. Dnes přitom nejde o to, vymezit se vůči Rusku a Rusům – významní ruští političtí představitelé posledních desetiletí se za invazi opakovaně omluvili, slušný člověk to vezme s uspokojením na vědomí. Měli bychom se vymezit sami vůči sobě.

To, co se odehrálo počínaje 21. srpna 1968, má janusovskou dvojí tvář. Invazi předcházelo „pražské jaro“, typický příklad nebezpečného období, kdy se špatný režim pokouší polepšit. Část komunistických politiků a komunističtí intelektuálové projevíli dobrou vůli – zároveň by ovšem byli chtěli naroubovat lepší budoucnost země na svou špatnou minulost, což je sice lidsky pochopitelné, ale málo perspektivní. Věc měla i pragmatickou stránku, nové vedení chtělo ve svém zápasu se starým, dosud silným, využít veřejnost. Podstatným krokem bylo faktické obnovení svobody projevu. Samotná svoboda projevu sice ještě nedělá demokracii, ale dokáže úplně ochromit autokratický režim, který pak už není s to se vlastními silami držet. Ruská metropole pochopila, že jí nezbyvá než intervenovat.

A tak byla v noci z 20. na 21. srpna 1968 nepřipravená a bezbranná země přepadena mnohasettisícovou po zuby ozbrojenou armádou. Zaskočení a rozhořčení lidé brzy vyčítali slabinu akce: už vzhledem k mezinárodnímu ohlasu měli intervenční maximální zájem vyhnout se krvavým masakrům. Účelem bylo zastrašit. Rozjelo se hnutí civilního odporu, k jehož potlačení se pouhé bodáky moc nehodí. Na elementárním programu (svoboda a suverenita) nebylo třeba se domlouvat. Za ztížených podmínek fungoval rozhlas, doprava i zásobování a okupační síly se podařilo na týden paralyzovat. Každý tenkrát tušil, že to

NEŽÍT VE LŽI

Veřejnost přijímá spisovatelova slova s velkou důvěrou; čtenář má sklon věřit, že získá nové poznatky, hledá možnost se ztotožnit se spisovatelovými slovy; chce najít v literatuře výraz své vlastní zkušenosti. Avšak přeje si, aby tato zkušenost byla obohacena, uspořádána a vyjádřena umělcem, básníkem, aby tak získala novou hodnotu.

Rád bych rozšířil tento požadavek na všechno, co se týká pravdy. To prostě znamená, že by každý měl žít a jednat jako bytost odpovědná k sobě samé, ke svým dětem a společnosti. Že by každý měl vidět svůj život v historické souvislosti a žít jako člověk odpovědný vůči dějinám. To platí nejen pro spisovatele a básníky. Musíme žít v souladu s pravdou, kterou známe, s pravdou, kterou jsme objevili srdcem: nežít ve lži.

Jaroslav Seifert

nelze vydržet dlouho, a nikdo si nedělal iluze o budoucnosti. Ale základní zážitek, který z té doby mám, je zážitek národní jednoty: něco, co jsem nezažil nikdy předtím, ani potom.

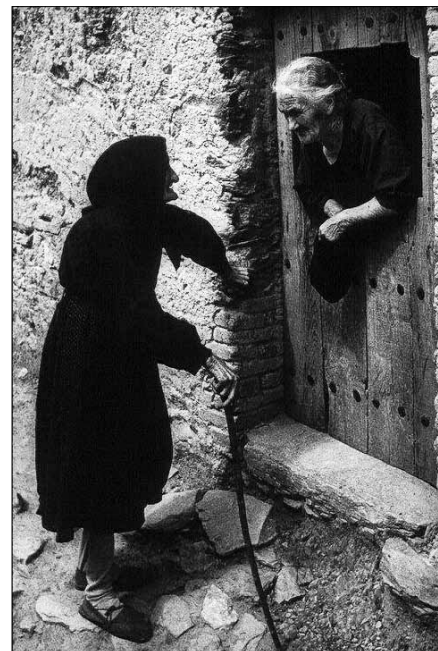
A teď druhá tvář výročí: komunističtí reformisté, odvezení do Moskvy, měli důvěru veřejnosti a z ní plynoucí neformální legitimitu, která byla ovšem legitimitou jaksi na dluh. Když bylo třeba dluh splatit, bohužel selhali. František Kriegel si za svůj statečný postoj v Moskvě zasloužil úctu, ovšem jako světlá výjimka, která potvrdila selhání a zbabělost jako pravidlo.

Následoval několikaměsíční sešup do nesvobody větší než ta z šedesátých let, z níž jsme se předtím vyhrabali. Heslem dne se stalo „z této cesty živi nesejdeme“, příkazy zněly držet pozice (aby na ně nepřišli ti horší) a odvracet blíže nespecifikované „nedozírné následky“ neuvážených činů. Během držení pozic se ti, kteří vlastními zadnicemi bránili, aby na jejich místa nezasedli ti, kteří by byli horší než oni, stávali stejně špatnými, a nedozírné následky se stejně dostavily – snad jen o něco pomaleji. Říká se, že česká společnost selhala – na počátku však stálo selhání politických a intelektuálních elit.

Naše dnešní situace je jiná a zároveň v něčem podobná. Naše země je v nehlubší politické krizi od roku 1989. Zároveň stojíme na prahu největších politických proměn od roku 1989. Česká společnost je rozdělena: nemalou část zachvátila touha vybudovat něco nového a lepšího než „zkorumpovaný polistopadový režim“. A mnoho lidí je úplně lhotejných. Situace se více podobá té z února 1948, než té ze srpna 1968. Mnozí činitelé menší i větší však stejně jako v osmašedesátém drží pozice a odvracejí nedozírné následky. Přítomní příkaz je stejný jako tehdy: v krizi a uprostřed proměn hájit naši svobodu, demokracii a suverenitu. *Mladá fronta Dnes, 19.8.2013*

Řada chudých žen připomíná svaté téma madony: zahaleny v šátcích, s dlouhými umdlenými lícemi, se svým posvátným těhotenstvím, se svou smutnou a trpělivou chudobou nenáležejí žádné době. Mluvím však o jejich chudobě a snad ji každý cítí, a přece tu nejsou cáry a záplaty, které by ji popisovaly. V čem leží ta nálada chudoby? Snad by zmizela, kdyby v těch ženách bylo o málo méně vážnosti a utkvělosti, kdyby pohnuly hlavou, pozvedly oči a snažily se promluvit něčím jiným než svou němostí.

Josef Čapek

SVÉVOLE

Nekázeň a popření autority vedou ke svévoli. Je to vlastně autoritativní chování člověka, který si dělá, co se mu zachce. Svévole jednání narazí nakonec na druhé lidi a tím se občas zastaví. Svévole myšlení a výroků je dnes úplně nespoutaná. Žijeme v době zpochybňování. Naše zkušenosti z totalit říkají, že máme zpochybnit vše, co nám překáží. Táž zkušenost nás dovedla bezpochybných situací k tomu, že vše je relativní a naprosto individuální. Aniž si to připouštíme, vede nás také věda ke stálému kladení otázek a zpochybňování všech výsledků. Aplikace vědeckých laboratorních metod na život v reálné společnosti není šťastná. Všechno dohromady směřuje k tomu, že žijeme v pochybnostech. Nic není pevné a jisté. Leda smrt, která nás pochopitelně děsí. Celkem prostou úvahou lze dojít k tomu, co to nakonec přinese. Podaří-li se zpochybnit opravdu všechno, zbude jen pochybnost a tu zpochybní osvobozující nařízení diktátora. Právo na vlastní názor neruší nadřazenost rozumnosti a skutečnosti nad sofistickými obratnostmi a nesmysly svévole.

Petr Piňha: Výchova, naděje společnosti

TO NÁM JEN ODCHÁZÍ JEDNA GENERACE ...

Václav Havel, Ivan Martin Jirous, Josef Škvorecký. Smrti je nějak moc.

Pastor undergroundu Ladislav Heryán si však myslí, že s ní jen v Česku neumíme zacházet.

Říká se vám pastor undergroundu. Co to znamená?

Underground měl vždycky svého kněze: za totality to byl jezuita, kterému říkali Bohoušek a který oddával třeba Mejlu Hlavsu a přátelil se s Magorem Jirousem. Potom se jím stal kněz Anastáz Opasek a po jeho smrti zpěvačka Dáša Vokatá prohlásila: „Odešel Opasek, teď jsi náš pastor ty.“ A tak se mi začalo říkat undergroundový pastor. Ale je to spíš přátelský přídomek.

Ivana Jirouse jste v listopadu v Kostelním Vydří pohřbíval. Ten měl však k náboženství komplikovaný vztah. Nikdy vám nevnadal?

Přijde mi, že mě měl rád. Nicméně naše první setkání, tuším, že to bylo v kině Aero, začal slovy: „Ty jsi ta katolická svině?“ Řekl jsem, že jo, a on na to: „Já taky. Tak si dáme vodku.“

Na Jirousově pohřbu jste zmínil i drsnou historku, jak na závěr vašeho požehnaní zavolal: „Pochválen buď největší čur.. Ježíš Kristus!“ To vám nevadilo?

Nevadilo. Věděl jsem, jak to Martin myslel. To zvolání nebylo rouhání, ale výkřik k Bohu. A v něm se nestavěl proti Kristu, ale projevoval mu úctu jazykem Kristových nepřátel. Martin na mých bohoslužbách vždycky rád četl z Bible, mnohdy plakal, měl v sobě pokoru. Pamatuju si, jak jsem ho jednou vezl autem, četl Blesk a najednou začal šileně řvát. Novinář se tam nepřesně vyjádřil o katolické církvi. Řval mi tak zběsile do uší, až jsem se bál, že nabouráme.

Měl jste někdy Magora dost?

Dost? To se nedá říct. Ale naštvál mě, když jsme vyrazili na houby. Když se ho v lese ptám, kam mám odbočit, odpověděl, že rovně. A v tu ránu jsme zapadli do bažiny. Neděle večer, auto v bahně, ale Martin, místo

aby se snažil odtažit dost, začal hledat ty houby. Jenom mi říkal: „To jsem nevěděl, že jsi takový nervózní.“ Být v jeho blízkosti, i za obtížných okolností, bylo určitým způsobem povznášející. Jednou jsme seděli v hospodě a vedle u stolu mladí lidé řešili totalitu: že by se nemělo těm, co práskali, odpouštět. Jak to Martin slyšel, tvrdě se proti tomu ohradil.

A mělo by se bývalým estébákům odpouštět?

To je obecná otázka a já bych na ni obecně

odpověděl, že by se odpouštět mělo. Ale mně žádný estébák neublížil. Nejdůležitější je, kdo v jaké konkrétní situaci komu odpouští.

- Všimla jsem si, že na Facebooku máte mezi svými oblíbenci i hudebníka Jima Čerta, který za komunismu donášel.

Jimovi by se odpustit mělo... (delší ticho) Žije v totální chudobě, odstřižený od přátel, které dřív měl, všichni o něm mluví, a nic nevědí. To mi přijde sprosté. Myslím si, že náš život se skládá z jednotlivých osobních tragédií.

Myslíte si, že se smrtí Václava Havla a Martina Jirouse odchází i část listopadových ideálů?

Je hrozně lehké dojmát se nad jejich smrtí. Ale daleko těžší je doopravdy porozumět tomu, co říkali, a uplatňovat to ve svém životě tak, aby ten odkaz nevymizel.

Jak na vás působil Havlův církevní pohřeb v katedrále sv. Víta?

Přiznám se, že jsem ho nesledoval. Měl jsem zrovna křest cizinců, který jsem měl domluvený od září. Nemám moc rád velké obřady, ale z fotek a ze záznamů mi přišlo, že byl na místě. Spíš mě mrzelo, že tam nepustili normální lidi. Znam svatovítskou katedrálu z mnoha obřadů, vždycky je našlapaná do posledního místečka, jenže na těch televizních záběrech byla zaplněná jen místa k sezení. A ještě ne všechna.

Ale Václav Havel měl přece k víře vlašný vztah.

Vztah k víře nemá právo posuzovat nikdo jiný, je to intimní záležitost. A jelikož byl Václav Havel pokřtěný, tak měl mít křesťanský pohřeb, a jelikož to byl prezident, tak bylo na místě, že v katedrále.

Jenže právě církevní pohřeb vyvolal mnoho negativních reakcí - dokonce se mluvílo o „ukradeném“ obřadu.

Ty negativní reakce moc nechápu. Jako by-

chom si u nás nevěděli rady se smrtí. Žil jsem deset let v Itálii a tam je jiná nálada než v Česku. Když se tady zeptám svých studentů, kdo z nich se někdy zúčastnil pohřbu, je dlouhé ticho. Čtyřicetiletí lidé vám řeknou, že nikdy. Dost často je to tak, že rodina zaplatí jen pohřeb bez obřadu a hotovo. Anebo v krematoriu pustí hudbu z desek a řeknou mi: „Pane faráři, máte sedm minut času.“ Pohřeb Martina Jirouse trval tři hodiny a myslím, že tam byl čas si tu smrt nějak prožít, rozloučit se, sejít se v hospodě.

A není zrovna v těchto týdnech smrti až moc?

Je normální, že odchází jedna generace, která je zrovna ve věku, kdy lidé odcházejí. Na tom není nic divného. My jsme jako kněží na smrt zvyklí: za posledních sedm let jsem ze své komunity ztratil šest spolubratrů.

Vy se smrtí nebojíte?

Říct, že se teď nebojím, je silácké. Až budu umírat, tak se třeba bát budu. Nevím.

Kdy jste vlastně poprvé četl Bibli?

Na základní škole. Jsem sice doktor bibliistiky, ale Bibli jsem nikdy celou nepřečetl. Nemyslím, že se má Bible číst, ale meditovat, vybrat si určitou pasáž a rozjímat o ní, ponořit se skrz ten text do přítomnosti Boží.

Jak jste poznal, že se stanete knězem?

To je, jako když se zamilujete. Máte to v sobě a je vám víceméně jasné, že je to vaše cesta.

První záblesk přišel asi v páté třídě, takový dětský, a v šestnácti jsem to začal cítit silněji.

Co tím myslíte?

Narodil jsem se v Petřvaldu, to je velká vesnice na půl cesty mezi Ostravou a Novým Jičínem. Každý den tam zastavovalo osm autobusů: čtyři, které jely z Ostravy na západ, a čtyři, které jely ze západu do Ostravy. Ve čtyři ráno do nich lidé z vesnice nastoupili a ve tři odpoledne zase vystoupili. Bydleli jsme kousek od zastávky, a tak jsem viděl ty zástupy lidí, jak jdou s taškami z práce. A říkal si, že by mě takový život nenaplňoval.

Ale nemusel jste se přece hned stát knězem. Nikdy jste neměl sny, že byste chtěl být třeba rockerem?

Chtěl jsem být rockerem. Mně se rocková muzika líbila hodně, ale duchovní volání mě naplňovalo daleko nejvíce. Ještě když jsem studoval na vysoké škole, tak jsem si přál hrát v kapele, ale že bych se tím chtěl živit, to nikdy. A teď občas hraju na kytaru při bohoslužbách o Vánocích třeba písničku Půlnoční od Václava Neckáře. Bylo to krásné, zpíval celý kostel.

Zmínil jste duchovní volání. Jakou má podobu?

Zřetelně jsem v sobě cítil tah, který nebyl ze mě. Později se to opakovalo i s voláním do misií. Mě by v životě nikdy nenapadlo, abych emigroval. Neodsuzoval jsem to, jenom jsem nechápal, jak někdo může opustit zem a ztratit všechny přátele. A pak mi najednou bylo naprosto jasné, že musím emigrovat.

A jak na ta vaše volání reagovali rodiče?
Vůbec netušili, že něco takového prožívám. Nebo možná tušili, ale já jsem jim to nemohl říct. Měli jsme za totality různé zásady a jedna z nich byla: Kdo nepotřebuje vědět, nesmí vědět. Když nevíte, nemůžete nic prozradit.

Od počátku jste věděl, že chcete být salesián a pracovat s dětmi?

Chtěl jsem být duchovní, ale nevěděl jsem, co se pro to musí udělat. Hodně mi pomohl jeden kněz, který byl u nás na farnosti - potom ho komunisti vyhodili a přeložili do zapadákova jako všechny schopné kněze. Skončil v Beskydech. Když jsem mu přijel říct, že chci být knězem, on na to: „Budeš tajným knězem.“ Postupně mě zavedl mezi mladé salesiány, kteří žili na Ostravsku, a tak jsem se stal tajným salesiánem.

Sledoval vás někdo?

Myslím, že ne. My salesiáni jsme měli na rozdíl od disentu za totality strašně silnou konspiraci, domlouvali jsme se výhradně ústně, nikdy jsme si netelefonovali, nepsali dopisy. Bylo to hlavně kvůli tomu, že jsme pracovali s dětmi, které jsme nechtěli ohrozit. Měli jsme dokonce zakázáno se stýkat i se spolubratry, kteří byli sledováni. Někteří, aby mohli být pospolu, žili v maringotce a stavěli přehradu.

A vy jste pracoval v panelárně. Jaké to bylo, chodit do práce, která vás v mládí děsila?

Ale já jsem to nemyslel tak, že bych si jí nevážil. Jsem z vesnice, a tam se furt pracovalo. A nakonec ty tři roky v panelárně byly jedny z nejkrásnějších v mém životě.

To myslíte vážně?

Začínal jsem jako dělník a mezi panely jsem se učil německá nebo latinská slovíčka. Chlapi si sice ze mě dělali srandu, ale přitom mě měli rádi, věděli, že makám. A já se cítil hrozně svobodný. Nepokrytě jsem dával najevo, že jsem věřící, a když mě ředitel přesvědčoval, ať chodím aspoň na schůze ROH, tak jsem mu řekl, že s tímhle systémem nesouhlasím. To jsem si tam klidně mohl říkat. Protože odtamtud už nebylo kam mě vyhodit.

Jak jste nakonec emigroval?

Koupil jsem si zájezd od Čedoku. Všechny zájezdy na příští rok se tehdy prodávaly v jeden den a pamatuju si, že to bylo 8. prosince. Tak jsem se šel po práci podívat do Čedoku, v kolik se tam ráno otvírá, a zjistil jsem, že už je tam ve čtyři odpoledne fronta asi dvaceti lidí. Tak jsem se zařadil a ona přes noc narostla asi na sto padesát lidí. Ráno jsem chytil zájezd Malý okruh střední Evropy.

Vy jste chtěl zájezd do střední Evropy?

Ne, chtěl jsem ten nejlevnější. V tom zájezdu bylo Rakousko, Švýcarsko a Německo. Původně jsme se spolubratry plánovali, že uteču až v Německu, jenže jak lidem brali už v au-

tobuse pasy, řekl jsem si, že nebudu na nic čekat. Věděl jsem, že ve Vídni žije jistý páter Müller, a tak jsem po první noci v Salcburku sedl na vlak do Vídně. Tam mě páter Müller naložil do auta, vrazil mi do ruky rakouský pas, který nebyl můj, a převezl mě přes hranice do Itálie. Pamatuju si, jak jsem tím pasem z okénka mávnul na celníka, a jeli jsme do Říma. To ještě nebyl Schengen.

Necítil jste se v Římě osaměle?

Hodně jsem tam studoval a pracoval. Ale jestli se ptáte na samotu, ta je v emigraci vždycky. Tesknota, že už se nemůžete nikdy vrátit. Ale postupně jsem se v Římě zabydlel, i přes tu tesknotu to byla krásná doba.

Kde jste prožíval rok 1989?

V Římě. Věděl jsem, že se v Česku něco děje, ale víc jsem to nesledoval - neměl jsem na to čas. Ráno jsem nastoupil a do půl jedenácté večer jsem pracoval, akorát jsem se šel najíst. Všechno jako by to pro mě přestalo existovat, ani jsem netoužil rychle se podívat domů. Ale v březnu roku devadesát mi zemřel tatínek, tak jsem jel na jeho pohřeb do Česka. Víte, co je emigrantský sen?

Že se do vlasti chcete vrátit, a nemůžete?

Naopak, že do vlasti přijedete a máte pocit, že z ní nemůžete ven, že jste uvězněná. To je psychologicky popsaná záležitost. Vlastně se mi totiž stalo při první návštěvě v Čechách.

Možná ten strach souvisel i s tím, že jsme jeden z nejateističtějších států Evropy.

To není tak úplně pravda. Aspoň to odporuje mojí životní zkušenosti. Většina lidí tu má svou spiritualitu, kterou k životu potřebuje, a když mě potkají, tak je hrozně zajímavá, jak to mám já. Myslím, že se národ nedá jednoduše rozčlenit na osmdesát procent ateistů a dvacet procent věřících, nebo jak jsou ta čísla.

Z posledního sčítání lidu dokonce vyšlo najevo, že se patnáct tisíc Čechů hlásí k řádu Jedi z filmu Hvězdné války. To vás jako duchovního neuráží?

Neuráží. Jak říkají Angličané: Good for them (Tak ať si to užijí - překl. red.). (smích)

Ale co si myslíte o razantním úbytku počtu věřících? Vždyť katolická církev ztratila více než polovinu svých oveček.

Když bych to měl měřit u nás v Kobyliších, tak lidé naopak přibývají tolik, že o ně pomalu ani nestacíme pečovat. Když jsem sem v roce 2002 přišel, chodilo kolem dvanácti set lidí a dneska je to skoro sedmnáct set lidí. Každý rok křtíme nové a nové. Asi spíš lidí ubývá na vesničkách.

Proč tomu tak je?

To nevím. Ale přijde mi jako nedospělý postoj přestat chodit do kostela, když vás církev našte. Pokud je člověk křesťanem, neměl by se tolik ohlížet na to, co dělá ten konkrétní farář nebo biskup. Můj život je dán každodenní konfrontací s evangeliem, zápasem o naději, s vlastním sobectvím, o lásku. To je pro mě křesťanství.

Nemyslíte, že aféry se zneužíváním dětí církev diskreditují?

Určitě diskreditují, ale také mi přijde, že média mají vůči církvi stále stejná témata: homosexualita, potraty, prezervativy a zneuží-

vání - a to se mele pořád dokola. Když se mě na to lidé ptají, vždycky jim odpovídám: „Ale co jste od toho papeže čekali? Novinový článek, nebo papežskou encykliku?“

Co váš osobní názor? Třeba na to, jestli se lidé smějí při sexu chránit.

Můj osobní názor je, že prezervativy by se za určitých okolností měly používat, protože je to lepší než přenést pohlavní nemoc nebo jít na potrat. Když pracuju s dětmi z ulice, občas slyším názor, že je jejich rodiče ani nevedou k tomu, aby se chránily: „Když tak půjdeš na potrat, a co jako.“ S prezervativy nemám problém, problém mám s tím kontextem. Protože moje církev, to není ani tak papež a biskupové, ale lidé kolem mě. Já žiju studenty ve škole, lidmi z undergroundu a těmi, kteří mě žádají o rady, o křty, svatby...

Netoužil jste nikdy po rodině?

Měl jsem období, kdy jsem po rodině toužil, ale dneska už ne. To je normální. V životě každého kněze jsou asi chvíle, kdy si říká, jestli neměl ten život pojmout jinak, kdy bojuje s krizemi. Ale myslím, že ho to nakonec obohatí.

Kdy byla ta vaše krize?

Když mi bylo asi čtyřicet.

To jste se zamiloval?

To jsem se zamiloval.

- Platonicky?

To nebylo platonicky. Rozhodoval jsem se, jestli knězem zůstanu. Říkal jsem vám o tom volání a to je tak silné, že v mém životě zvířelo.

Myslíte si, že by kněží měli žít v celibátu?

Jsem řeholník, a to je určitá volba. Ale myslím si, že pro diecézní kněze by měl být celibát dobrovolný. Na vesničkách vídám, že má třeba jeden kněz na starosti deset kostelů a přijede tam jednou za měsíc. To je málo. Kdyby se vysvětili na kněze tátové rodin, myslím, že by to prospělo. Jenže jako kněz vím, co by to pro tu ženu muselo znamenat, kdyby mě musela snášet jako kněze. To by musela být svěťce.

Jak to?

Například já nic nemám. Žádný majetek. Když mě pošlou jinač, tak se sbalím do krabic od banánů.

Kolik těch krabic potřebujete?

Když jsem se stěhoval z Budějovic do Prahy, tak jsem měl šestnáct banánovek plných knih. Z toho jsem jich osm dal do sběru, takže mi jich stačilo osm. Kdybych se stěhoval dnes, už bych je asi dal do knihovny. A pak mám kupu céděček a pár triček, mikiny a džiny. (smích) A kdybyste se mě zeptala, kolik beru...

- Kolik berete?

Mám tři vysoké školy, padesát dva let a beru čtrnáct tisíc čistého, a to proto, že mám ty vysoké školy. Ale kdybych je neměl, tak bych bral třeba deset tisíc.

A z toho se dá platit nájem?

My tady u salesiánů dáváme všechny peníze dohromady, jsme jako komunistická společnost. Ale dneska jsou kněží už skoro rarita. Obecně platí, že čím je společnost blahoby-

nější, tím méně je duchovních povolání. Nevím, proč kněží vymírají, ale asi vidí, že být knězem není žádné terno. Dřív se jim někdo stal, protože si myslel, že si ho lidé budou vážit. Ale to už taky dávno není.

Neměla by na tuhle situaci církev nějak reagovat? Zmodernizovat se?

Jak modernizovat?

Vy jste na Facebooku. Nestačilo by, kdyby tam kněží fungovali jen jako duchovní opora, a kdo by potřeboval, ten by si je tam našel...

To si nemyslím. Vemte si, že dvě rodiny pojedou na dovolenou, a když se nedomluví, tak se začnou za chvilku hádat a pojedou každý sám. Každá instituce je důležitá, jinak se rozpadne, co zastupuje. Já si nemyslím, že by se církev měla rozmělnit ve společnosti. Ale také není cesta, aby se uzavírala.

A k tomu otevírání vám pomáhá třeba ten Facebook?

Všichni moji spolubratři jsou na Facebooku. Dneska to je normální, být na Facebooku, to je jako mít mobil. Přijde mi, že my salesiáni jsme například dost moderní v tom, že pomáháme dětem z ulice. Nemůžu o tom moc mluvit, ale chodí za námi děti, které si prošly šikanou nebo domácím násilím.

Tak mě napadá - potkal jste se někdy s papežem?

Potkal, několikrát, s Janem Pavlem II. Dělal papežské audience pro tisíce lidí a pak ty soukromé. Každé ráno sloužil mši, na které mohli být přítomni lidé, a po ní si s každým podal ruku a prohodil pár slov.

Zeptal jste se ho na něco?

Ne, to jsem se neodvážil. Já jsem takový nesmělý.

Kněz může být nesmělý?

Já jsem ze své podstaty hrozně nesmělý. A to učím ve škole a vystupuji v kostele! Neustále překonávám tu nesmělost. Takže i v životě se sebou musím pořád zápasit.

Není to vyčerpávající?

Ne, to už je pomalu takový sport. (smích)
*rozmlouvala Alice Horácková,
Vikend Dnes, 7.1.2012*

L. Heryán, doktor biblistiky a římskokatolický kněz (51) se narodil v Peřvaldě na Karvinsku, vystudoval stavební fakultu v Brně. Za socialismu tři roky pracoval v brněnské panelárně a tajně působil mezi salesiány, řeholníky, kteří se věnují výchově mládeže. V r. 1987 emigroval do italského Říma, kde deset let žil a studoval teologii. Poté přednášel na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích, od r. 2002 působí jako ředitel a kaplan salesiánské komunity v pražských Kobylisích. Žije v Praze, mnoho přátel má mezi lidmi z undergroundu a rád si zahraje na kytaru. Jeho vzpomínka na Martina Jirouse nedávno vyšla ve sborníku Aby radost nezmizela - Pocta Magorovi.-

DO PIS ABRAHAMA LINCOLNA UČITELI SVÉHO SYNA

Vím, bude se muset učit,

že všichni lidé nejsou spravedliví,

že všichni lidé nejsou upřímní.

Učte ho však také,

že ke každému ničemovi najdeme jednoho hrdinu,

že na každého sobeckého politika

je i jeden oddaný vůdce.

Učte ho, že na každého nepřítele

je i jeden přítel.

Vím, nějaký čas to potrvá,

učte ho však, můžete-li,

že jeden vydělaný dolar

má mnohem větší hodnotu než pět nalezených.

Učte ho umět prohrávat

i těšit se z vítězství.

Veďte ho k tomu, ať nezávidí.

Učte jej tajemství tichého smíchu,

nechť se brzy naučí,

že nejsnadněji se porážejí tyraní.

Učte jej, můžete-li, kouzlu knih,

dejte mu však i čas

na rozjímání o letu ptáků na obloze,

všecek na slunci

a kvítků na zelené stráni.

Ve škole ho učte,

že neúspěch je mnohem úctyhodnější než podvod.

Naučte ho věřit svým vlastním nápadům,

byť by mu každý říkal, že se mýlí.

Učte ho být vlídný k vlídným lidem

a přísný k přísným.

Pokuste se dát mému synovi

sílu, aby nešel s davem,

když ostatní chytají jeho vítr.

Učte jej naslouchat každému člověku.

Učte ho však také, aby vše, co slyší,

prosíval sítmem Pravdy

a bral si jen to dobré, co jím projde.

Naučte ho smát se, když je smutný,

učte jej, že za slzy se stydět nemusí.

Učte ho, ať z cyniků si tropí žerty

a vyvaruje se přílišné laskavosti.

Učte jej, ať sílu svých svalů i hlavu

prodá těm, co dávají nejmíc,

avšak nikdy ke koupi nenabízí své srdce či duši.

Naučte ho neposlouchat řvoucí dav

a povstat a jít do boje,

když si myslí, že je v právu.

Buďte k němu vlídný,

ale nehýčkejte ho,

neboť jen ohněm se kalí dobrá ocel.

Nechť má odvahu být netrpělivý

a trpělivost být odvázný.

Vždy ho učte,

ať v sebe pevně věří,

neboť pak bude mít pevnou víru v lidstvo.

Je to velký úkol,

ale uvidíte, co je ve Vašich silách!

Vždyť je to skvělý klouček – můj syn!

K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

neděle 8.9. 23. v mezidobí
7.15 h. Letohrad Mdr 9,13-18 Ž 90
8.45 h. Lukavice Fl 9b-17
10.15 h. Orlice Lk 14,25-33

sobota 14.9 19 h. Lukavice
neděle 15.9. 24. v mezidobí
7.15 h. Letohrad Ex 32,7-14 Ž 51
8.45 h. Mistrovice 1 Tim 1,12-17
10.15 h. Orlice Lk 15,1-32

sobota 21.9. 18 h. Mistrovice
neděle 22.9. 25. v mezidobí

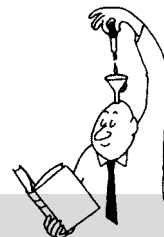
sbírka na církevní školství
7.15 h. Letohrad Am 8,4-7 Ž 113
8.45 h. Lukavice 1 Tim 16,1-13
10.15 h. Orlice Lk 16,1-13

sobota 28.9. **Slavnost sv. Václava hlavního patrona českého národa**
13 h. Letohrad
po bohoslužbě program na zámecké terase

neděle 29.9. 26. v mezidobí
posvícení v Mistrovicích a Červené
7.15 h. Letohrad Am 6,1a,4-7 Ž 146
8.45 h. Mistrovice 1 Tim 6,11-16
10.15 h. Orlice Lk 16,19-31

sobota 5.10. 18 h. Mistrovice
neděle 6.10. 27. v mezidobí
posvícení v Lukavici
7.15 h. Letohrad Hab 1,2-3; 2,2-4
8.45 h. Lukavice Ž 95 2 Tim 1,6-14
10.15 h. Orlice Lk 17,5-10

sobota 9.10. 18 h. Lukavice
neděle 10.10. 28. v mezidobí
7.15 h. Letohrad 2 Král 5,14-17 Ž 98
8.45 h. Mistrovice 2 Tim 2,8-13
10.15 h. Orlice Lk 17,11-19

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad, tel. 465 620 357 • Redakce: Iva Marková, Miloslava Šejvlová, Václav Vacek, jazyková úprava Jana Kalousková, e-mail: ivamarkova@tiscali.cz • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741